

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän palvelusopimus 2021

KH 29.06.2020 § 158

Asian valmistelija: Merja Olenius, kunnanjohtaja.

Kuntalain (410/2015) 55.1 §:n mukaan kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä valtuusto-jen hyväksymällä sopimuksella (perussopimus). Perussopimuksessa ilmaistu jäsenkuntien tahto on kuntayhtymän toiminnan lähtökohta.

Kuntayhtymän perussopimuksessa on päätetty, että kuntayhtymä ja kukin jäsenkunta laativat vuosittain palvelusopimuksen. Perussopimuksen 20 §:n mukaan ”Palvelusopimus on yhtymän ja jäsenkunnan välinen vuotuinen sopimus siitä, mitä palveluja yhtymä jäsenkunnalle tuottaa ja kuinka paljon jäsenkunta niistä maksaa. Palvelusopimuksessa tulee esittää keskeiset ennakoitavat muutokset toiminnassa ja taloudessa ja henkilöstössä sekä yhtymälle asetettavat yhteiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet palvelusopimusta koskevan vuoden osalta. Palvelusopimukset seuraavaa vuotta varten on solmittava kuluvan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.”

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella kuntayhtymä järjestää erikoissairaanhoidon ja ensihoidon. Toimialueen kunnat (pl. Heinolan kaupunki ja Sysmän kunta) ovat siirtäneet vapaaehtoisesti kuntayhtymälle peruspalveluiden ja ympäristöterveydenhuollon järjestämisvastuun. Lisäksi kuntayhtymä tuottaa muita palveluita. Osakkuusyhtiöt tuottavat osan palveluista.

Kuntayhtymän kuluihin vaikuttavat palveluiden kysyntä, asiakaskohtaisten palvelusuunnitelmien sisällöt sekä palveluiden tuotantokustannukset ja ostohinnat. Palveluiden kysyntään voivat kunta ja kuntayhtymä vaikuttaa yhdessä ja erikseen. Kuntayhtymä palvelee asiakkaitaan kokonaistaloudellisesti edullisella ja vaikuttavalla tavalla sekä järjestää yksittäiset palvelut mahdollisimman alhaisella hinnalla.

Tähän sopimukseen kirjataan tärkeimmät toimenpiteet, joilla kunta ja kuntayhtymä vaikuttavat yhdessä kunnan asukkaita palvelevan julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaan ja talouteen. Kustannuksien kasvun rajoittaminen ja palvelutuotannon sekä kunnan elinvoiman turvaaminen ovat yhteisiä tavoitteita, joissa onnistuminen vaatii toimia kummaltakin osapuolelta.

Hartolan kunnan väestön määrä sekä ennuste väestön ja ikärakenteen muutoksesta. Kunnan asukasluku 31.12.2019 oli 2697. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuonna 2021 kunnan väestön määrän muutos on 56 asukasta (-2,1 %).

Kuntayhtymän laatiman Ikääntyneiden palveluiden ennusteen mukaan yli 75-vuotiaiden määrä lisääntyy 2,8 % (484 > 495) ja yli 85-vuotiaiden määrä lisääntyy 1,4 % (145 > 147). Syntyneiden määrän vuonna 2020 ennustetaan olevan 13, joka on 4 (44,4 %) enemmän kuin vuonna 2019.

THL:n soterahoituksen tarvevakioinnin mukaan kunnan tarveindeksi on 1,412.

Kuntayhtymä järjestää toimialueellaan järjestämistä vastuuseensa kuuluvat palvelut lainsäädännön vaatimuksien ja valtakunnallisten linjausten mukaisesti.

THL:n arvion mukaan palvelutarpeen laskennallinen volyymikasvu vuoteen 2030 saakka on keskimäärin 1,13 % vuodessa. Kuntaliiton ja Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan ansiotaso nousee 2,5 prosenttia vuonna 2021. Finanssialan inflaatioennusteiden keskiarvo on 1,4 prosenttia. Vuoden 2020 pandemian kesto ja vaikutukset vuoden 2021 talouteen eivät ole vielä tiedossa.

Yhtymän hallitus on 18.11.2019 hyväksynyt muutosohjelman, joka vaikuttaa kuntayhtymän talouteen vuosina 2020-2024. Muutosohjelmassa arvioidaan kuntayhtymän kulujen nousevan vuodesta 2020 vuoteen 2021 2,6 prosenttia. Ilman muutosohjelman toimenpiteitä kulujen nousun arvioidaan olevan 3,6 prosenttia.

Kuntayhtymän hallitus on 1.6.2020 päättänyt talousarvion lähtökohdista. Tuotoiksi arvioidaan 787,7 miljoonaa euroa. Toimintakulut kasvaisivat 13 miljoonaa euroa 763,8 miljoonasta eurosta 776,8 miljoonaan euroon eli 1,7 prosenttia. Nettorahoituskulut nousisivat 0,6 miljoonasta eurosta 0,9 miljoonaan euroon. Poistot laskisivat 12,6 miljoonasta eurosta 10,2 miljoonaan euroon. Kuntamaksusuodet kasvaisivat 14,1 miljoonaa euroa 661,9 miljoonasta eurosta 676 miljoonaan euroon eli 2,1 prosenttia.

Kuntayhtymän muutosohjelman ja talousarvion toteuttaminen vaikuttaa palveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen.

Kuntayhtymän hallitus on 20.1.2020 päättänyt, että sote-keskuspalvelujen tuottamiseksi käynnistetään kilpailutus, jonka tavoitteena on tuottaa palvelut perustettavan yhteisyrityksen kautta kuntayhtymän alueella vuoden 2022 loppuun mennessä. Yksi palveluille asetettava yleinen tavoite on digipalveluiden laajeneva käyttöönotto. Kuntayhtymä viestii kuntalaisille toiminnallisista muutoksista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on hyvinvoiva päijätämäläinen. Tavoitteena on, että alueen asukkaiden tarve korjaaviin sosiaali- ja terveystalouteen vähenee ja tavoiteltavaa kehitystä voidaan yhdessä seurata.

Toimenpiteitä alueen kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi vahvistamiseksi tehdään kunnissa ja kuntayhtymässä. Vaikuttava ja kustannustehokas hyvinvointia ja terveyttä edistävät työskentely edellyttää toimivia yhteistyörakenteita, alueellista johtamista sekä tietoperusteista, strategista toiminnan suunnittelua.

Kunnan ja kuntayhtymän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vahvistamisen toimenpiteiksi sovitaan järjestämissuunnitelman uudistaminen ja laatiminen valtuustokaudelle 2021-2024, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisrakenteen vahvistaminen ja sen mukaisen toiminnan käynnistäminen sekä yhdyspintarakenteen ja monialaisen yhteistyön johtamisen kehittäminen.

Keskeisiä kunnan ja kuntayhtymän yhdyspintoja ovat asumisen yhdyspinta, lapsiperhepalvelujen yhdyspinta, työllisyydenhoidon yhdyspinta, kotouttamisen yhdyspinta, ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn yhdyspinta sekä osallistumis- ja vaikuttamistoimielinten yhdyspinta.

Kuntayhtymä ja kunta osoittavat edustajansa yhdyspintakohtaisiin yhteistyöverkostoihin. Yhteistyöverkostoihin kutsutaan mukaan myös muita toimijoita kuten järjestöjä, seurakunta, yksityisiä palveluntuottajia ja alueen väestön ja asiakkaiden edustajia. Yhteistyöverkostoille nimetään vastuuta-ho.

Kuntien ja kuntayhtymän välisten keskeisten yhdyspintojen tavoitteet ja tavoitteiden saavuttamiseksi määritellyt toimenpiteet on määriteltä palvelusopimuksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen liitteessä.

Alueen kunnat ja kuntayhtymä ovat yhdessä valinneet neljä maakunnallista hyvinvointia ja terveyden edistämistä tukevaa painopistealuetta, joiden toteutumista tukeviin toimenpiteisiin kunta ja kuntayhtymä yhdessä sitoutuivat.

Alueelle valitut painopistealueet ovat mielen hyvinvointi, osallisuus ja yhteisöllisyys, arjen turvallisuus sekä päihteettömyys ja terveelliset elämäntavat. Valitut painopistealueet ja niiden saavuttamiseksi sovitut toimenpiteet on esitelty palvelusopimuksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen liitteessä.

Tarvittaessa kunta ja kuntayhtymä suunnittelevat ja toteuttavat kunnan alueella olevien toimitilojen järjestelyitä vuonna 2021.

Kunnan kuntayhtymälle tuottamat tukipalvelut hinnoitellaan siten, että hinta on korkeintaan markkinahinnan tasolla. Markkinahinta on yleisesti toteutuva kauppahinta, eli hinta, jossa kysyntä ja tarjonta kohtaavat. Tarvittaessa palvelusopimuksia muutetaan.

Kuntayhtymä vaikuttaa osaltaan siihen, että sidosyksikköasemassa olevilla yhtiöillä on mahdollisuus päästä niille asetettuihin hinnoittelu- ja kannattavuustavoitteisiin. Kunta tukipalveluyhtiön omistajana ohjaa yhtiötä siten, että yhtiön tarjoamien palveluiden hinnat ovat korkeintaan markkinahinnan tasolla. Palvelusopimuksia voidaan muuttaa ja tarvittaessa kuntayhtymä kilpailuttaa palveluiden tuottajia, kuitenkin yhtiöiden muita omistajia siitä ennakkoon informoiden.

Kuntayhtymän talousarviosta vuodelle 2021 päätetään vuoden 2020 loppuun mennessä. Talousarviossa on jäsenkuntien maksuosuudet erittelevä osio. Vuoden 2021 kuntamaksuosuuksien summa jaetaan kunnittain vuoden 2020 talousarvion mukaisissa suhteissa.

Kuntayhtymän hallitus on päättänyt 1.6.2020 vuoden 2021 talousarvion lähtökohdista. Kuntamaksuosuuksien summa on 676 miljoonaa euroa, josta kunnan maksuosuus on 12 979 310 euroa.

Kunta ei hyväksynyt kuntayhtymän esitystä vuoden 2021 maksuosuudeksi ja varaa vuoden 2021 talousarvioonsa vuoden 2020 talousarviota vastaavan summan, joka on 12.708.588 euroa.

Hartolan kunta perustelee kantaansa maksuosuuteen seuravasti:

Tilinpäätöksen 2019 Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kuntamaksuosuus oli 12.572.125 euroa. Vuoden 2020 kuntamaksuosuus on 12.708.588 euroa, jonka kasvu edelliseen vuoteen verrattuna vastaa 0,5 %-yksikön korotusta kunnan tuloveroprosenttiin.

Kunnan väkiluku on laskenut 1.1.2018-1.1.2020 yhteensä 185 asukkaalla, joka on -6,4 % väkiluvusta. Lisäksi kunnan verotulokertymä on vähentynyt vuonna 2019 noin -800.000 euroa, eikä se näytä korjaantuvan lainkaan vuonna 2020. Verotulot ovat vuonna 2020 yhteensä 9.364.000 euroa. Kunnan taloudellinen tilanne ei yksinkertaisesti salli maksuosuuden nousua.

Kuntamaksuosuus on ennakkolaskutuksen pohja. Lopullinen maksuosuus määräytyy palveluiden käytön ja kuntien maksuvastuulla olevien kuntayhtymän kokonaiskulujen perusteella. Kuntamaksuosuuden toteutuminen edellyttää kuntayhtymän talousarvion toteutumista ja ettei enakoimattomia kulueriä synny.

Kuntayhtymä ja kunta käyvät tarvittaessa palvelusopimuksen tarkistusneuvottelun kuntayhtymän vuoden 2021 talousarvioesityksen valmistuttua. Mikäli vuoden 2021 aikana maksu-osuuden ennustetaan ylittyvän, järjestetään perussopimuksen 24 §:n 9 momentin mukainen neuvottelu.

Palvelusopimuksen toteutumista seurataan kuntayhtymän kuukausi- ja osavuosikatsauksissa. Palvelusopimukseen voidaan tehdä muutoksia sopimuskauden aikana toiminnan ja talouden merkittävien poikkeumien pe-

rusteella.

Toiminnan ja talouden toteumaa arvioidaan seuraavan vuoden palvelusopimuksen laadinnan yhteydessä.

Kuntien ja kuntayhtymän välisten keskeisten yhdyspintojen tavoitteet ja tavoitteiden saavuttamiseksi määritellyt toimenpiteet on määritelty palvelusopimuksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen liitteessä.

Kunnanjohtajan ehdotus Kunnanhallitus päättää hyväksyä vuoden 2021 palvelusopimuksen liitteineen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa siten, että Hartolan kunnan esitys kuntamaksusuudeksi on 12.708.588 euroa.

Päätös Hyväksyttiin.